

คุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูสังกัด
กรุงเทพมหานครสำนักงานเขตบางกะปิ

**THE TEACHERS QUALITY OF WORK LIFE AFFECTING JOB PERFORMANCE
ACCORDING TO THE TEACHER PROFESSIONAL STANDARDS OF THE BANGKAPI
OF BANGKOK**

ธีรชัย ฉัตรชัยวัฒนกุล¹, ดร.สมชาย เทพแสง²

Teerachai Chatchaiwattanakul¹, Somchai Thepsaeng²

¹นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²ที่ปรึกษาหลัก หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา
ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู
สังกัดกรุงเทพมหานครสำนักงานเขตบางกะปิ 2)
ศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ
ของข้าราชการครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงาน
เขตบางกะปิ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
คุณภาพชีวิตการทำงานกับการปฏิบัติงานตาม
มาตรฐานวิชาชีพของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร
สำนักงานเขตบางกะปิ และ 4) ศึกษาคุณภาพชีวิต
การทำงานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน
วิชาชีพของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงาน
เขตบางกะปิ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้
ได้แก่ ข้าราชการครูสังกัดกรุงเทพมหานคร
สำนักงานเขตบางกะปิ ปีการศึกษา 2557 จำนวน
11 โรงเรียน จำนวนข้าราชการครูสังกัด
กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกะปิ ทั้งสิ้น
227 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็น
แบบสอบถามประเมินค่า 5 ระดับ การวิเคราะห์
ข้อมูลใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน
มาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน
และวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ

ผลวิจัยพบว่า 1) คุณภาพชีวิตการทำงาน
ของข้าราชการครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงาน

เขตบางกะปิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
รายด้านพบว่าส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ด้าน
บูรณาการทางสังคม ด้านความก้าวหน้าและพัฒนา
ความสามารถ และด้านสภาพแวดล้อมในการ
ทำงานที่สะดวกและปลอดภัย 2) การปฏิบัติงาน
ตามมาตรฐานวิชาชีพของข้าราชการครูสังกัด
กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกะปิ พบว่า
โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน
พบว่ามีความเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดย
เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านปฏิบัติ
ตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน ด้านพัฒนา
แผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง ด้าน
มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ ด้านพัฒนาสื่อ
การสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ 3) ความ
สัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับการ
ปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูสังกัด
กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกะปิ มี
ความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง
4) คุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัด
กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกะปิ ส่งผลต่อ
การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูสังกัด
กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกะปิ อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอำนาจการ

พยากรณ์ได้ร้อยละ 45 โดยด้านบูรณาการทางสังคมมีอำนาจการพยากรณ์สูงสุด

คำสำคัญ : คุณภาพชีวิตการทำงาน, การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู

Abstract

The objectives of this research were 1) study the quality level of work life of teachers under Educational service area Bangkok, Bangkok. 2) study the level of work according to professional standards of teachers under Educational service area Bangkok, Bangkok. 3) study the relationship between the quality of working life with work according to professional standards of teachers under Educational service area Bangkok, Bangkok. 4) study the quality of work life that affect the work according to professional standards under Educational service area Bangkok, Bangkok. Participants of the research were 227 teachers from 11 schools under Educational service area Bangkok, Bangkok. Tools used for data gathering were questionnaire identifying quality value, and interviewing form. Statistical analyses used were percentage, mean, standard deviation, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient (Pearson's r), multiple regression.

The research result found that 1) The quality of work life under Educational service area Bangkok, Bangkok.as a whole was high level such as the integration of social networking ,the progress and talent development, and the convenient, secure work environment. 2) work according to professional standards of teachers under Educational service area Bangkok, Bangkok as a whole

was at high level such as behave as a good model for students, the development of lesson plans to be able to follow and get actual results, the aim to develop students to their full potential, the development of effective teaching materials. 3) the relationship between the quality of working life and work according to professional standards of teachers under Educational service area Bangkok, Bangkok. The overall relationship is moderate (0.583). 4) Quality of work life of teacher under Educational service area Bangkok, Bangkok found that The integration of social networking affect the work according to professional standards of teachers. Level of statistical significance.01 has predictive power 45 percent by the social integration is maximum predictive power.

Keyword : The Teachers Quality of Work Life, Job Performance According to The Teacher Professional Standaras

บทนำ

จากรายงานผลวิจัยตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคคุณภาพชีวิตข้าราชการพลเรือนสามัญ ประจำปี พ.ศ.2554-2556 โดยสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า ปัญหาหลักเกี่ยวกับการทำงานและคุณภาพชีวิตในภาพรวมของข้าราชการไทย ยังเป็นเรื่องที่ไม่ได้รับการผลักดันตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 ว่าด้วยการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตการทำงานสำหรับทรัพยากรบุคคลภาครัฐที่ดีพอ โดยมีปัญหาซึ่งเห็นเด่นชัดคือ เรื่องหนี้สิน ความเครียดในงานและชีวิตส่วนตัว และปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ ซึ่งทั้งหมดล้วนเกี่ยวพันกับประสิทธิภาพการทำงานในระดับบุคคล ทั้งต่อเนื่องไปถึงระดับโครงสร้างการพัฒนาประเทศ [1]

จากการศึกษาข้อมูลของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม นายศิริเชษฐ์ สังขะมาณ หัวหน้าโครงการแผนงานสร้างเสริมคุณภาพชีวิตการทำงานขององค์กรภาครัฐ สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเปิดเผยว่า จากการสำรวจพบปัญหาว่า 1 ใน 3 ของข้าราชการมีหนี้สินเพื่อที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง และยานพาหนะแต่ยังผ่อนชำระไม่หมด กว่า 20% มีความเครียดสูง ซึ่ง 5% ในกลุ่มนี้จัดว่ามีความเครียดสูงมาก และยังมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ โดยมีอัตราของผู้มีโรคประจำตัวมากถึง 1 ใน 3 ของข้าราชการทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีเรื่องของความไม่พึงพอใจในระบบงานและสภาพแวดล้อมการทำงาน รวมถึงโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตที่ต่ำกว่าความคาดหวังที่ควรได้รับ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องค่าตอบแทน ความยุติธรรม และความสัมพันธ์ในองค์กร สภาพแวดล้อมในการทำงาน ทั้งหมดทำให้การจัดเวลาการทำงานกับชีวิตส่วนตัวของข้าราชการไม่มีความสมดุล “ปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นเหตุให้คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการส่วนใหญ่ต่ำกว่ามาตรฐาน ซึ่งส่งผลเสียเป็นวงกว้างในระดับชาติ เราจึงมองว่าการจะทำให้ระบบราชการและการให้บริการประชาชนขององค์กรภาครัฐดำเนินไปได้ดีขึ้น ก็ต้องใช้หลักการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ดูแลให้พวกเขามีความสุขมากกว่าที่เป็นอยู่ ซึ่งต้องใช้ปัจจัยหลายอย่างขับเคลื่อนร่วมกันเพื่อผลในระยะยาว” [2]

การพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ คนจะต้องเป็นปัจจัยหลัก จากเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่สำคัญพบว่าควรอยู่ที่การสร้างคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชนในสังคม เนื่องจากสภาพสังคมที่เจริญรุ่งเรืองและมั่นคงย่อมอาศัยคนที่มีคุณภาพชีวิตที่ได้มาตรฐาน สำหรับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันซึ่งมีความอ่อนแอทางการเมืองและเศรษฐกิจ ขาดความมั่นคงภายใน ขาดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินความเหลื่อมล้ำทางวัฒนธรรมนี้ได้ส่งผลให้ประชากรมีชีวิตที่ขาด

คุณภาพ กำลังคนที่ขาดคุณภาพย่อมไม่อาจคาดหวังได้เลยว่าจะสามารถสร้างสรรค์สิ่งใดๆ ให้มีคุณภาพได้เพราะเขาเองก็ยังอยู่ท่ามกลางชีวิตที่ขาดคุณภาพ ชีวิตจะดีงามมีความสุข ชาตจะรุ่งเรือง มั่นคง สังคมจะร่มเย็นด้วยปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ การพัฒนาคน คนเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพ จะพัฒนาคนได้ด้วยการศึกษา [3]

ครูเป็นบุคคลที่เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศ คุณภาพชีวิตหรือชีวิตที่มีคุณภาพสำหรับครูนั้น มีลักษณะเช่นเดียวกับคุณภาพชีวิตของบุคคลทั่วไป คือเป็นลักษณะการดำเนินชีวิตที่มีความเป็นอยู่สอดคล้องกับระดับความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์อย่างมีคุณค่า โดยเป็นชีวิตที่มีการกินดีอยู่ดีถูกต้องตามสุขลักษณะมีสุขภาพอนามัยแข็งแรงสมบูรณ์มีงานที่สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ โดยไม่ต้องให้ผู้อื่นมาเป็นภาระช่วยเหลือ ทั้งเป็นพลเมืองดีมีระเบียบวินัย มีคุณธรรมวัฒนธรรมอันดีงาม สำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองที่มีต่อตนเอง ต่อครอบครัวและต่อสังคม โดยมีส่วนร่วมในการเสริมสร้าง การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ได้เต็มที่ตามกำลังความสามารถและสมรรถภาพของตนเอง และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข จะเห็นได้ว่า คุณภาพชีวิตนี้จะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ ของชีวิต โดยเฉพาะกิจกรรมการทำงาน ทั้งนี้เนื่องจากการทำงานเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงถึงการมีคุณภาพชีวิตซึ่งจะต้องเป็นการทำงานที่ไม่ผิดกฎหมาย และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีรายได้เพื่อเลี้ยงชีพตามความเหมาะสม การทำงานยังเป็นกิจกรรมที่มนุษย์กระทำเพื่อความอยู่รอด [4]

การทำงานของครูจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่จะช่วยให้ครูมีคุณภาพชีวิตที่ดีโดยไม่สามารถแยกกิจกรรมการทำงานออกจาก การดำเนินชีวิตประจำวันได้ การทำงานจึงต้องสนองเป้าหมายของชีวิตที่ทุกคนพึงมี คือ มีการดำเนินชีวิตที่มีความสุข ครูจึงควรได้เสริมสร้างคุณภาพชีวิตการทำงานอย่างมีคุณค่า แนวคิดในการทำงานเช่นนี้คือ คุณภาพชีวิตการทำงาน ซึ่งเป็นแนวคิดหนึ่งทำงาน

และชีวิตจะเกี่ยวข้องผสมผสานอย่างกลมกลืน คุณภาพชีวิตการทำงานเป็นการทำงานที่ทำให้มีชีวิตอย่างมีคุณภาพ การพัฒนาครูต้องพัฒนาควบคู่กันไประหว่างการพัฒนาความรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิต

ในด้านกรปฏิบัติงานของครูเพื่อให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพนั้น พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2553 ให้ความสำคัญแก่วิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาของชาติ ผู้ที่จะประกอบวิชาชีพดังกล่าวจึงต้องมีความรู้ความสามารถ มีทักษะ มีคุณธรรมและจริยธรรม มีมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพและเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยกำหนดให้คุรุสภาเป็นสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา และเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2553 มาตราที่ 49 ซึ่งกำหนดให้มีมาตรฐานวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพ 3 ด้าน ประกอบด้วย 1. มาตรฐานความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพ 2. มาตรฐานการปฏิบัติงาน 3. มาตรฐานการปฏิบัติตน คุรุสภาจึงได้ออกข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ.2553 [5]

จะเห็นได้ว่ามาตรฐานวิชาชีพครูซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ.2553 ถือเป็นแนวทางในการประกอบวิชาชีพครู ตลอดจนเป็นมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพครู และนอกจากนั้นยังเป็นเครื่องชี้วัดให้ครูพัฒนาการปฏิบัติงานจนเกิดความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ [6]

จากการศึกษาข้อมูลจากนิตยสารสำนักงานเขตบางกะปิ นายสิน นิตธาตกุล ผู้อำนวยการสำนักงานเขตบางกะปิ ได้ให้มุมมองของข้าราชการเขตบางกะปิ เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครู ว่าควรให้ครูมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี มิฉะนั้นอาจส่งผลสะท้อนต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ส่งเสริมให้ครูมี

กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ในการทำงาน และต้องส่งเสริมการอบรมและเพิ่มศักยภาพให้กับบุคลากรในสายงานต่างๆให้เข้มแข็งมากขึ้น [7]

สภาพปัญหาวิชาชีพครูจากข้อมูลข้างต้นนั้นส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างมาก หลายๆโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้รับผลกระทบจากปัญหาเหล่านี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงเป็นปัญหาที่ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกะปิ เพื่อเป็นประโยชน์ให้กับองค์การภาคการบริหาร ว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของครูอยู่ในระดับใด การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูอยู่ในระดับใด และคุณภาพชีวิตการทำงานมีการส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกะปิหรือไม่

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกะปิ
2. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของข้าราชการครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกะปิ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกะปิ
4. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกะปิ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

1.คุณภาพชีวิตการทำงาน ผู้วิจัยศึกษาองค์ประกอบคุณภาพชีวิตการทำงานจากแนวคิดของ วอลตัน, เลวิน, เคสและโรเซนเวีย, คาสสิโอ, เดสเลอร์, สบายโรพอลลอส และสถาบันวิจัยประชากรและสังคม เมื่อนำมาสังเคราะห์ร่วมกัน

แล้ว ผู้วิจัยได้เลือกตัวแปรที่กล่าวตรงกันตั้งแต่ 4 ระดับขึ้นไปมาใช้เป็นแนวคิดของคุณภาพชีวิตการทำงาน สรุปได้ว่า สิ่งชี้วัดคุณภาพชีวิตในการทำงานมีดังนี้ 1.ค่าตอบแทนที่เพียงพอ 2.สภาพแวดล้อมในการทำงานที่สะดวกและปลอดภัย 3.ความก้าวหน้าและพัฒนาความสามารถ 4.ด้านบูรณาการทางสังคม

2.มาตรฐานการปฏิบัติงานของครู ผู้วิจัยใช้ข้อบังคับของคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2553 หมวดที่ 2 มาตรฐานการปฏิบัติงานซึ่งผู้วิจัยได้ใช้จุดเน้นของเครือข่ายโรงเรียนที่ 22 สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร [8] ซึ่งมีการจัดการศึกษาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และเป็นหน่วยงานหนึ่งซึ่งมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับทิศทางของการศึกษา และการพัฒนาคนของประเทศ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ จึงกำหนดนโยบายร่วมกันให้มีการทบทวนการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูโดยมุ่งเน้นใน 4 ด้าน คือ การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับมาตรฐานวิชาชีพการปฏิบัติงานของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกะปิ

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 คุณภาพชีวิตการทำงานมีความสัมพันธ์กับมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกะปิ

สมมติฐานที่ 2 คุณภาพชีวิตการทำงานอย่างน้อย 1 ด้านส่งผลต่อมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงาน

เขตบางกะปิ

วิธีดำเนินงานวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกะปิ ทั้ง 11 โรงเรียน จำนวน 541 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครชีและมอร์แกน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 227 คน จากนั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนจากทุกโรงเรียนในกลุ่มประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุการทำงาน และวุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกะปิ ซึ่งสังเคราะห์จากนักทฤษฎีที่กล่าวเหมือนกัน จำนวน 4 ด้าน คือ 1. ค่าตอบแทนที่เหมาะสม 2. สภาพแวดล้อมในการทำงาน 3. ความก้าวหน้าและพัฒนาความสามารถ 4. การบูรณาการทางสังคม

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่งสร้างตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา จำนวน 4 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ มาตรฐานที่ 2 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง มาตรฐานที่ 3 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ มาตรฐานที่ 4 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ซึ่งแบบสอบถามตอนที่ 2-3 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ ลิเคิร์ท

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่ม

ตัวอย่างด้วยตนเอง พร้อมกับนัดหมาย วันเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล และรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เก็บรวบรวมได้ทั้งสิ้น 227 ฉบับคิดเป็น 100 % นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ทางสถิติ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกะปิ โดยรวมพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$, S.D.= 0.47) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านบูรณาการทางสังคม ($\bar{X} = 4.00$, S.D.= 0.53) ด้านความก้าวหน้าและพัฒนาความสามารถ ($\bar{X} = 3.95$, S.D.= 0.59) และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานที่สะดวกและปลอดภัย ($\bar{X} = 3.72$, S.D.= 0.60) ยกเว้น ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอ ($\bar{X} = 3.25$, S.D.= 0.64) อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์พบว่า การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของข้าราชการครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกะปิ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D.= 0.41) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของข้าราชการครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกะปิมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน ($\bar{X} = 4.41$, S.D.= 0.48) ด้านพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง ($\bar{X} = 4.22$, S.D.= 0.46) ด้านมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ ($\bar{X} = 4.17$, S.D.= 0.44) และด้านพัฒนาสื่อการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.92$, S.D.= 0.55)

3. ผลการวิเคราะห์พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานโดยรวมมีความสัมพันธ์กับมาตรฐานการปฏิบัติงานโดยรวมของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกะปิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .583$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงาน 1. ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอ 2. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานที่สะดวกและปลอดภัย 3. ด้านความก้าวหน้าและพัฒนาความสามารถ 4. ด้านบูรณาการทางสังคม มีความสัมพันธ์กับมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านบูรณาการทางสังคมมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .666 ด้านความก้าวหน้าและพัฒนาความสามารถมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .514 ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานที่สะดวกและปลอดภัยมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .505 และด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอมีความสัมพันธ์เท่ากับ .204 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .204 - .666

4. ผลการวิเคราะห์ว่าคุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกะปิ พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านบูรณาการทางสังคม ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกะปิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอำนาจการพยากรณ์ได้ร้อยละ 45 โดยด้านบูรณาการทางสังคมมีอำนาจการพยากรณ์สูงสุด

การอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกะปิ พบว่า มีคุณภาพชีวิตการ

ทำงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ข้าราชการครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกะปิ มีบรรยากาศการทำงานในสถานศึกษา แบบเป็นกันเอง อบอุน และเอื้ออาทรต่อกัน ได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติงานจากเพื่อนร่วมงานได้ดี ครูในสถานศึกษามีความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันมากกว่าที่จะทิ้งภาระงานให้กัน และทางสำนักงานเขตบางกะปียังมีการฝึกอบรมพัฒนาครูและบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ รวมไปถึงบรรยากาศในสถานศึกษาที่มีความร่มรื่น สะอาด ใกล้เคียงชุมชน และครูได้รับเงินโบนัสประจำปีซึ่งแตกต่างจากครูหน่วยงานอื่น ซึ่งสอดคล้องกับเชษฐา ไชยเดช [9] ได้สรุปในงานวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานครูในสถานศึกษาคาทอลิก สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ พบว่าครูมีคุณภาพชีวิตการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะสถานศึกษาคาทอลิก สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ได้ปฏิบัติตามปรัชญาการศึกษาคาทอลิกที่เน้นในเรื่องการเคารพต่อคุณค่าและศักดิ์ศรีของมนุษย์ เป็นต้น สอดคล้องกับวิชัย จันทวงศ์ [10] ซึ่งสรุปในทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 พบว่าคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ จิตต์ณัฐ สมบัติศิริ [11] ได้สรุปในงานวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของครูประถมศึกษาอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี พบว่าปัจจัยด้านความพึงพอใจในการทำงานอันประกอบด้วยลักษณะงาน ด้านการปกครองบังคับบัญชา ด้านสัมพันธภาพในการปฏิบัติงาน และด้านความรู้สึกลงใจการล้าวนมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานทั้งสิ้น

2. การศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของข้าราชการครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกะปิ พบว่า

มาตรฐานการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกะปิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ เพื่อที่จะพัฒนานักเรียนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถใช้ได้จริง มีการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง วินิจฉัยผู้เรียนเป็นรายบุคคล ส่งเสริมทักษะการใช้ชีวิต และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน สอดคล้องกับเชษฐา ไชยเดช [12] ได้สรุปในงานวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานครูในสถานศึกษาคาทอลิก สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ พบว่ามาตรฐานการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะครูมีความตระหนักในหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี และวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่ระบุมารฐานอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณวิทย์รัตนสุทธิกุล [12] ได้สรุปในงานวิจัยเรื่อง มาตรฐานวิชาชีพของครูสภา ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี พบว่าการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครูของครูสภา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์ [13] ได้สรุปในงานวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตในการสอนของครูที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา พบว่ามาตรฐานการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง

คุณภาพชีวิตการทำงานกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงาน

1. ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอ
2. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานที่สะดวกและปลอดภัย
3. ด้านความก้าวหน้าและพัฒนาความสามารถ
4. ด้านบูรณาการทางสังคม

พบว่า มีความสัมพันธ์กับมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (.583) จำแนกเป็นรายด้านจะ

พบว่าด้านบูรณาการทางสังคมมีค่าความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง (.666) ด้านความก้าวหน้าและพัฒนาความสามารถค่าความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง (.514) ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานที่สะดวกและปลอดภัยค่าความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง (.505) และด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอมีค่าความสัมพันธ์ในระดับต่ำ (.204) จากผลการวิเคราะห์แบบสอบถามพบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกะปิมีความสัมพันธ์กันโดย ครูนั้นได้ปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่งวิชาชีพครูมีการระบุมมาตรฐานอย่างชัดเจน ซึ่งข้าราชการครูจำเป็นต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด เพื่อให้บรรลุ และเกิดผลต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของเชษฐาไชยเดช [9] ที่ระบุว่าคุณภาพชีวิตการทำงานส่งผลทางบวกกับมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาคาทอลิก สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ และวิภาวี มหารักษ์กะ [14] ระบุว่าคุณภาพชีวิตการทำงานมีความสำคัญต่อการรับรู้ของสมาชิกภายในองค์กรทุกระดับและเป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดพฤติกรรม

4. การศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกะปิ พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านบูรณาการทางสังคมส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกะปิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอำนาจการพยากรณ์ได้ร้อยละ 45 โดยด้านบูรณาการทางสังคมมีอำนาจการพยากรณ์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับวอลตัน [15] ที่ได้สรุปไว้ว่า คุณภาพชีวิตการทำงานเป็นลักษณะการทำงานที่ตอบสนองต่อความต้องการและความปรารถนาต่าง ๆ ซึ่งมีองค์ประกอบด้านบูรณาการทางสังคม เป็นสำคัญ และสอดคล้อง

กับนฤมล มีเพียร [16] ที่ได้สรุปไว้ในงานวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินบริษัทการบินไทยจำกัด (มหาชน) ว่าการบูรณาการด้านสังคมมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของบุคคล มีผลต่อการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพเกิดความผูกพัน ทำให้เกิดแนวทางการทำงานที่ควบคุมโดยตนเองมากกว่าโดยองค์การ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรให้มีการศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูที่ส่งผลต่อมาตรฐานวิชาชีพครูให้ครบทั้งมาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน
2. ควรให้มีการศึกษาปัจจัยในด้านการบริหารที่ก่อให้เกิดการบูรณาการทางสังคมของข้าราชการครูสังกัดกรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

- [1] สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2557). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตข้าราชการพลเรือนสามัญประจำปี พ.ศ.2554- 2556*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [2] สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. (2556). *คุณภาพชีวิต การทำงาน และความสุข*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- [3] กนกวรรณ ครุฑปักซี่. (2552). *การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1*. ปริญญาโท กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [4] ประสูตร ฐูปหอม. (2549). *คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา*. ภาคนิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนา

- ศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายสำเนา.
- [5] เบญจวรรณ ธัญญอุตร. (2548). *คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูโรงเรียนวัดศรีสุตา ราม สังกัดสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันราชภัฏธนบุรี
- [6] สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2556). *เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพครู*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- [7] สำนักงานเขตบางกะปิ. (2557). *วารสารสำนักงานเขตบางกะปิบางกอกนิวส์ ปีที่ 21 ฉบับที่ 216*. กรุงเทพฯ.
- [8] สำนักงานเขตบางกะปิ. (2557). *วารสารสำนักงานเขตบางกะปิบางกอกนิวส์ ปีที่ 21 ฉบับที่ 216*. กรุงเทพฯ.
- [9] เชษฐา ไชยเดช. (2553). *คุณภาพชีวิตการทำงานของครูที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน วิชาชีพครูในสถานศึกษาคาทอลิก สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [10] วิชัย จันทวงศ์. (2551). *ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [11] ฐิต์ณัฐ สมบัติศิริ. (2550). *คุณภาพชีวิตการทำงานของครูประถมศึกษาอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ (รัฐศาสตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [12] วรรณวิทย์ รัตนสุทธิกุล. (2550). *มาตรฐานวิชาชีพของครูสภา ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี*. วิทยานิพนธ์ การบริหารการศึกษา. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [13] ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์. (2548). *คุณภาพชีวิตในการสอนของครูที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตาม เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษา. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [14] วิภาวี มหารักกษะ. (2550). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการทำงานสายปฏิบัติการโรงเรียนร่วมฤดีวิเทศศึกษา*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- [15] Walton, Richard E. (1974). *Improving the Quality of Work Life*. Harvard Business Review.
- [16] นฤตล มีเพียร. (2541). *คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน)*. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์